

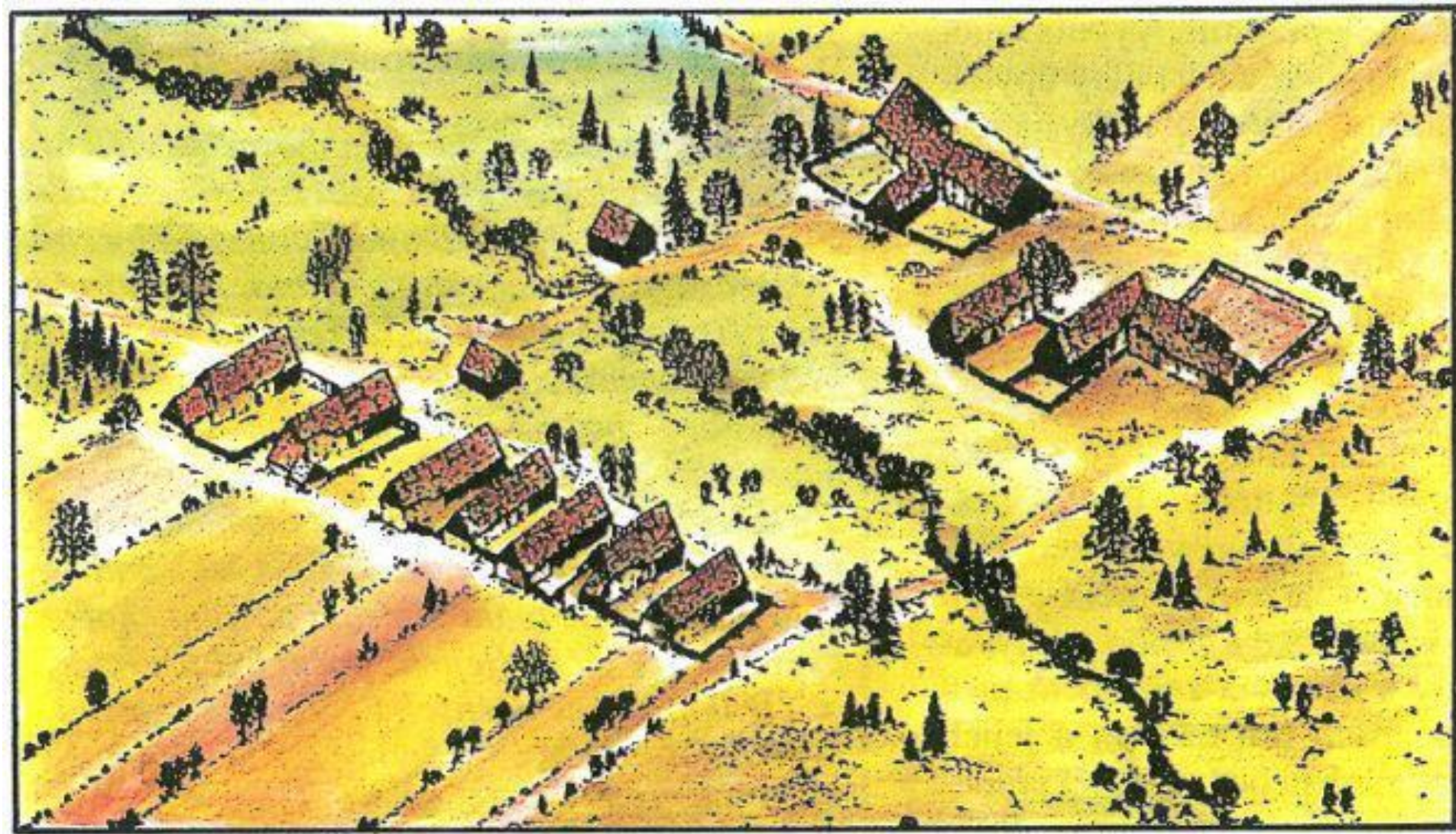
Feudalizm i społeczeństwo stanowe

1. Sytuacja społeczno – ekonomiczna.
2. Czym był feudalizm?
3. System lenny (feudalny).
4. Społeczeństwo feudalne.
5. Stan rycerski.

1. Sytuacja społeczno – ekonomiczna.

- * Kryzys **miast** na przełomie **starożytności** i **średniowiecza** (**IV – VI w.**).
- * Upadek **handlu** i **rzemiosła** oraz zanik **obrotu pieniężnego**.
- * **Rolnictwo** podstawą gospodarki.
- * Stopniowe odrodzenie się części dawnych **miast** i powstanie nowych oraz rozwój **rzemiosła** i **handlu**.
- * Podporządkowanie **chłopów** rycerstwu.

Wieś średniowieczna

Miasto średniowieczne

2. Czym był feudalizm?

Feudalizm to system społeczno –
gospodarczo – polityczny oparty na podziale
własności ziemi na zwierzchnią i użytkową oraz
na wzajemnych zależnościach osobistych
pomiędzy właścicielami i użytkownikami ziemi.

Formował się w **Europie** od **VII** wieku,
a w pełni ukształtował w **XII** stuleciu.

Alegoria społeczeństwa feudalnego

3. System lenny (feudalny).

- * **Ziemia** była w średniowieczu podstawowym **dobrem ekonomicznym**.

- * Właściciele ziemscy – **feudałowie** duchowni i świeccy – nadawali ziemię użytkownikom – **wasalom**, dla których byli **seniorami**.

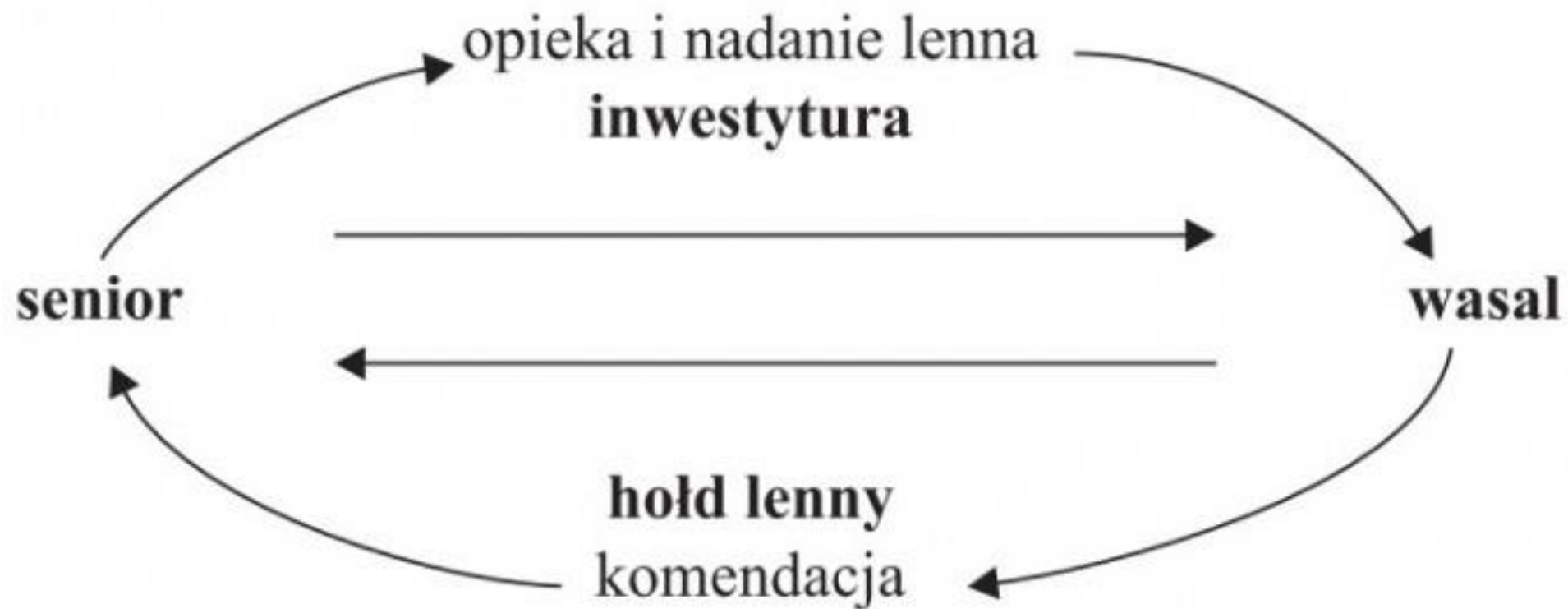
- * Nadane dobra ziemskie nazywano **beneficjum**, **feudum** lub **lennem**.

3. System lenny (feudalny).

- * Akt nadania **lenna** to **inwestytura**, a akt oddania się **wasala** pod opiekę **seniora** to **komendacja**.
- * **Inwestyturze** towarzyszył **hołd lenny**, czyli uroczysta ceremonia składania **seniorowi** przysięgi wierności przez **wasala**.
- * Wzajemne obowiązki **seniora** i **wasala** określała **pisemna umowa**.

Schemat zawiązania stosunku lennego

Hołd lenny

3. System lenny (feudalny).

- * Obowiązkami **wasala** były: służba wojskowa, udział w radzie i sądzie seniora oraz okolicznościowe świadczenia finansowe.
- * **Senior** miał obowiązek zapewnienia wasalowi opieki, bezpieczeństwa i swobodnego korzystania z lenna.

3. System lenny (feudalny).

- * Pozbawić **lenna** można było **wasala** w przypadku **felonii**, która następowała gdy **wasal**: opuścił **seniora** na polu walki, uwiódł jego żonę lub córkę, oblegał jego dom lub dopuścił się zbrodni na krewnym.
- * **Lenno** dziedziczył syn zmarłego **wasala** według zasady **primogenitury** (starszeństwa).

3. System lenny (feudalny).

* **Kobietom** dziedziczenie **lenna** w zasadzie

nie przysługiwało.

* **Senior** mógł zwolnić dobra **wasala** z powinności

gospodarczych – **immunitet ekonomiczny** lub spod

swojej jurysdykcji – **immunitet sądowy**.

Immunitety

Za czasów Karolingów rola pieniądza była bardzo ograniczona, a władcy by wynagrodzić duchownych, hrabiów lub innych dostojników za służbę nadawali im ziemię i **immunitet** (łac. **immunitas** – zwolnienie od obciążeń). Immunitety mogły być albo sądowe albo gospodarcze.

Immunitet sądowy – panujący zrzekał się na korzyść nagradzanego swoich praw do sadzenia ludności poddanej mieszkającej w majątku;

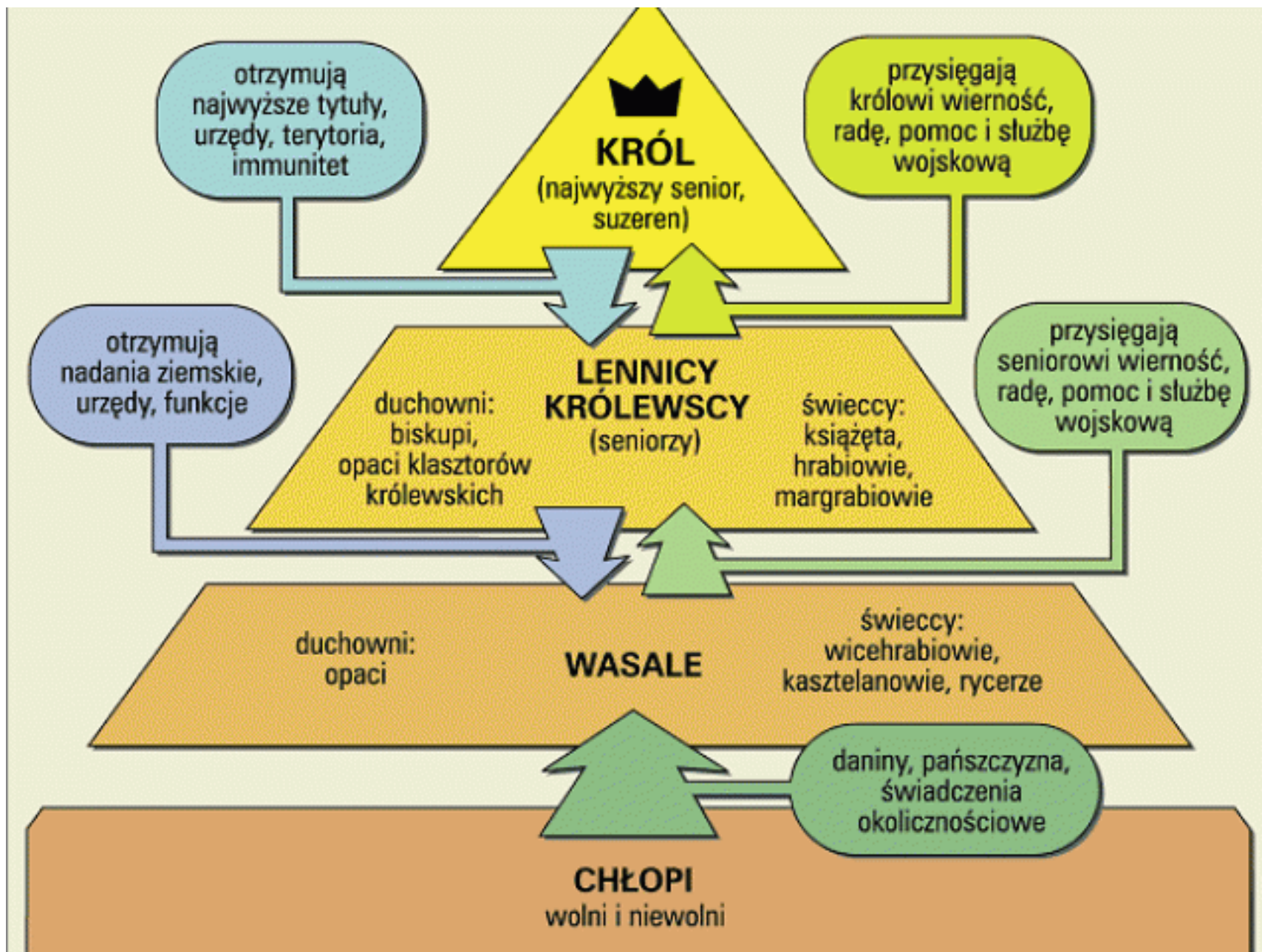
Immunitet gospodarczy lub ekonomiczny zwalniał obdarowywaną osobę z powinności feudalnych jak np. podatków.

4. Społeczeństwo feudalne.

1 Struktura społeczeństwa feudalnego była hierarchiczna. Nazywano ją **drabiną lenną**. Na jej szczycie stał **władca – suzeren (najwyższy senior)**. Niżej znajdowali się **wasale władcy** (duchowni i świeccy). Następnie **ich wasale** itd. Na dole **drabiny feudalnej** znajdowali się **chłopi**. W **Europie Zachodniej**, z wyjątkiem **Anglii** obowiązywała zasada ***wasal mojego wasala nie jest moim wasalem***.

Drabina feudalna

4. Społeczeństwo feudalne.

2 Stan to zamknięta grupa społeczna posiadająca odrębny status prawny – własne prawa, przywileje i obowiązki. W **społeczeństwie feudalnym** wykształciły się cztery **stany**: **duchowieństwo**, **rycerstwo**, **mieszczanństwo** i **chłopstwo**.

Duchowieństwo

Rycerstwo

Mieszczanieństwo

Chłopstwo

5. Stan rycerski.

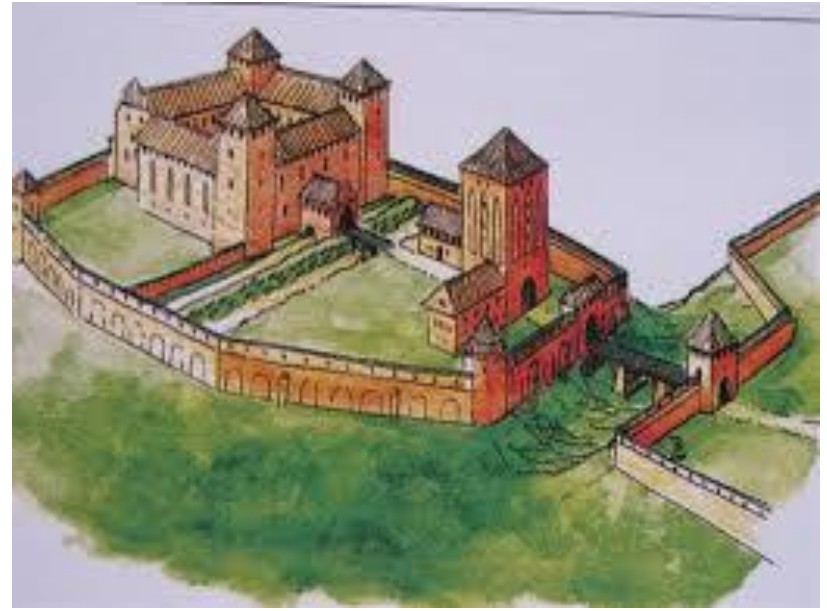
1 **Rycerstwo** to grupa społeczna, której członkowie zajmowali się zawodowo **służbą wojskową**. Stan rycerski kształtował się stopniowo, kiedy władcy zaczęli nadawać ziemię wraz z chłopami jako wynagrodzenie za służbę w armii.

Rycerstwo

Zamki rycerskie

zawisza-czarny.dobroni.pl

Hełm garnkowy

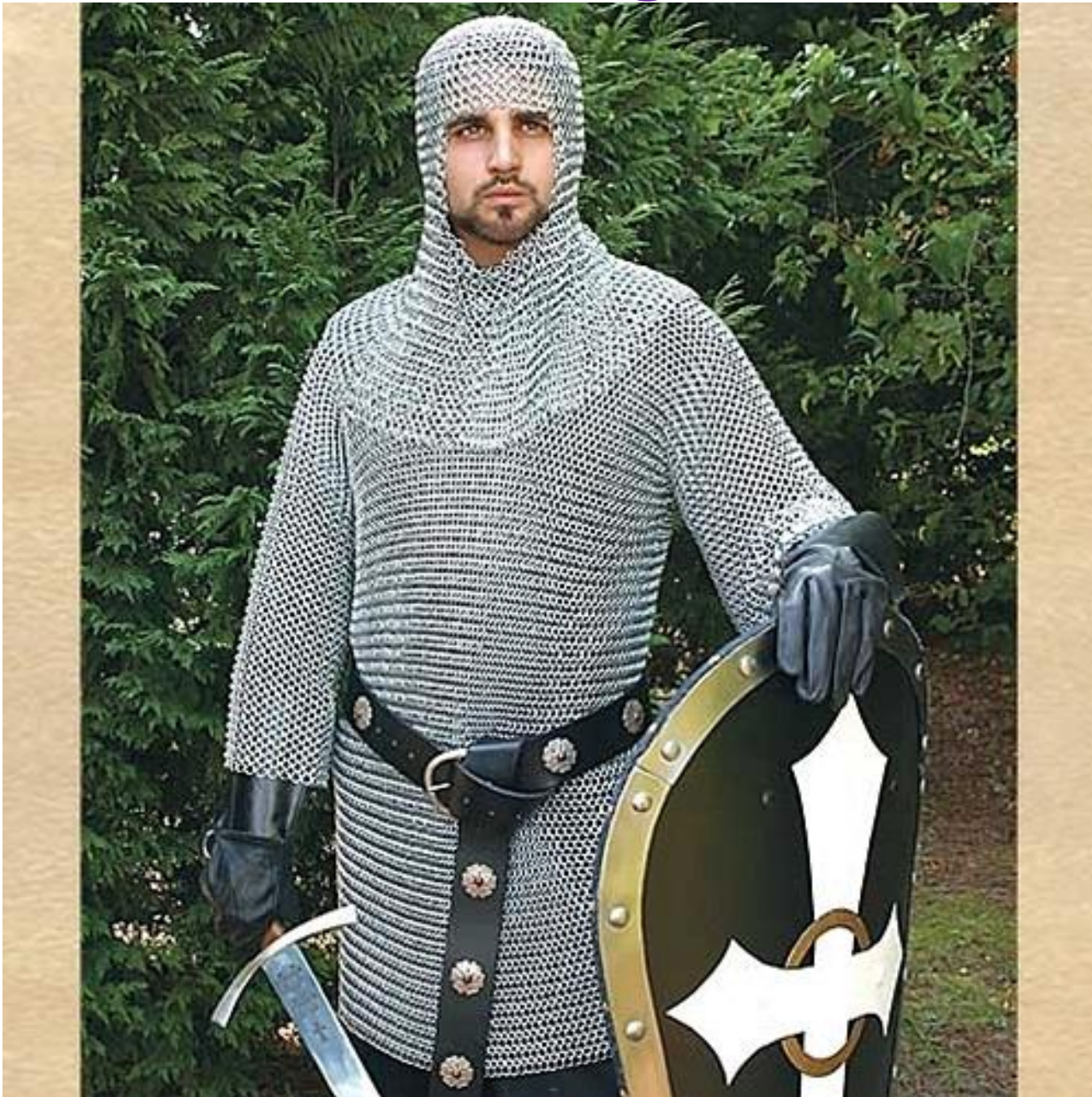

Hełm z przyłbicą

Kolczuga

Zbroja łuskowa

Zbroja płytowa

Strój rycerza

hełm z przyłbicą

kopia

naramiennik

miecz

napierśnik

nałokcica

puginał

nakolannik

trzewik

nagolennica

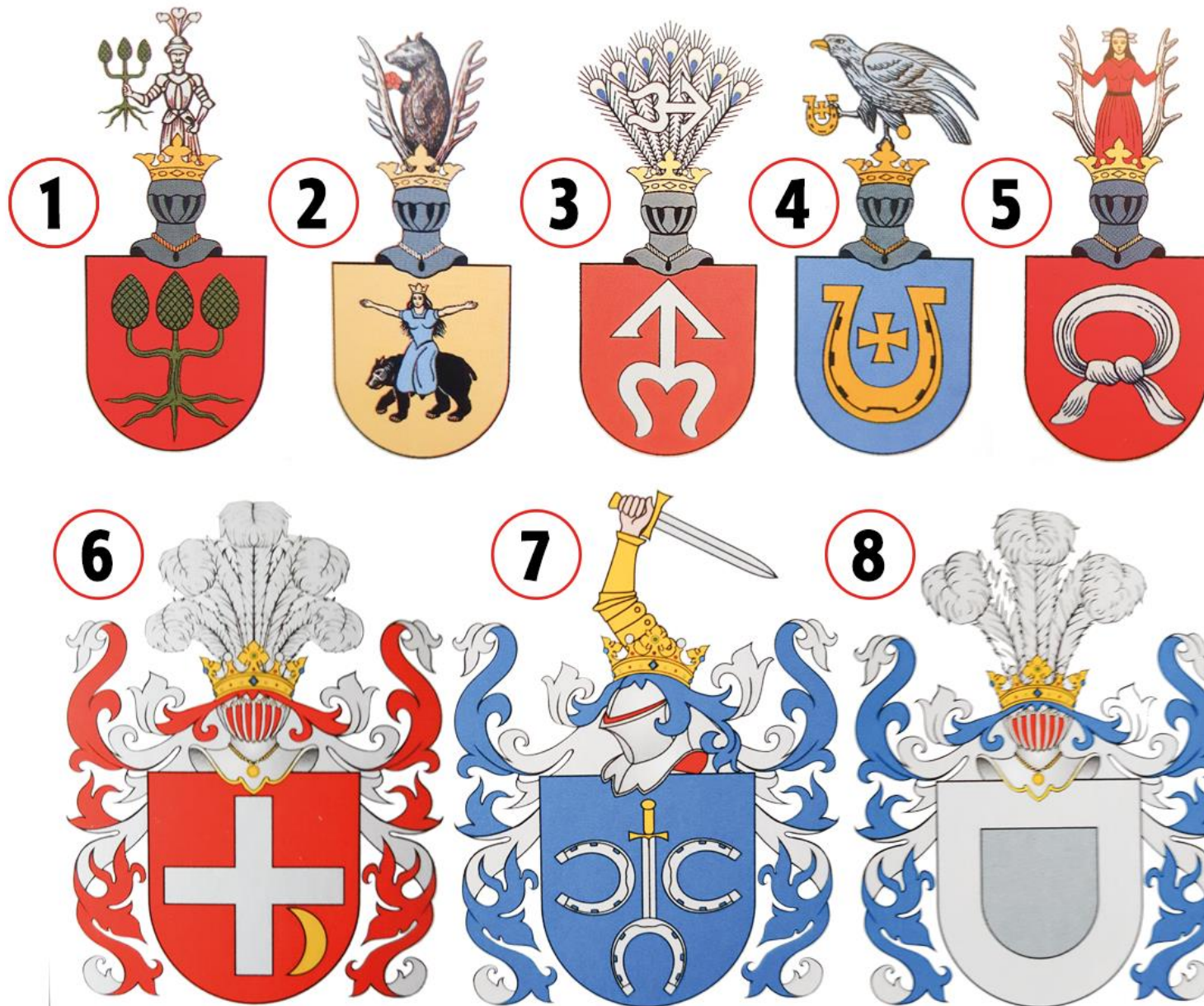
5. Stan rycerski.

2 W okresie wypraw krzyżowych narodził się **rycerski etos**, czyli styl życia oparty na określonym systemie wartości. Jego elementami były:

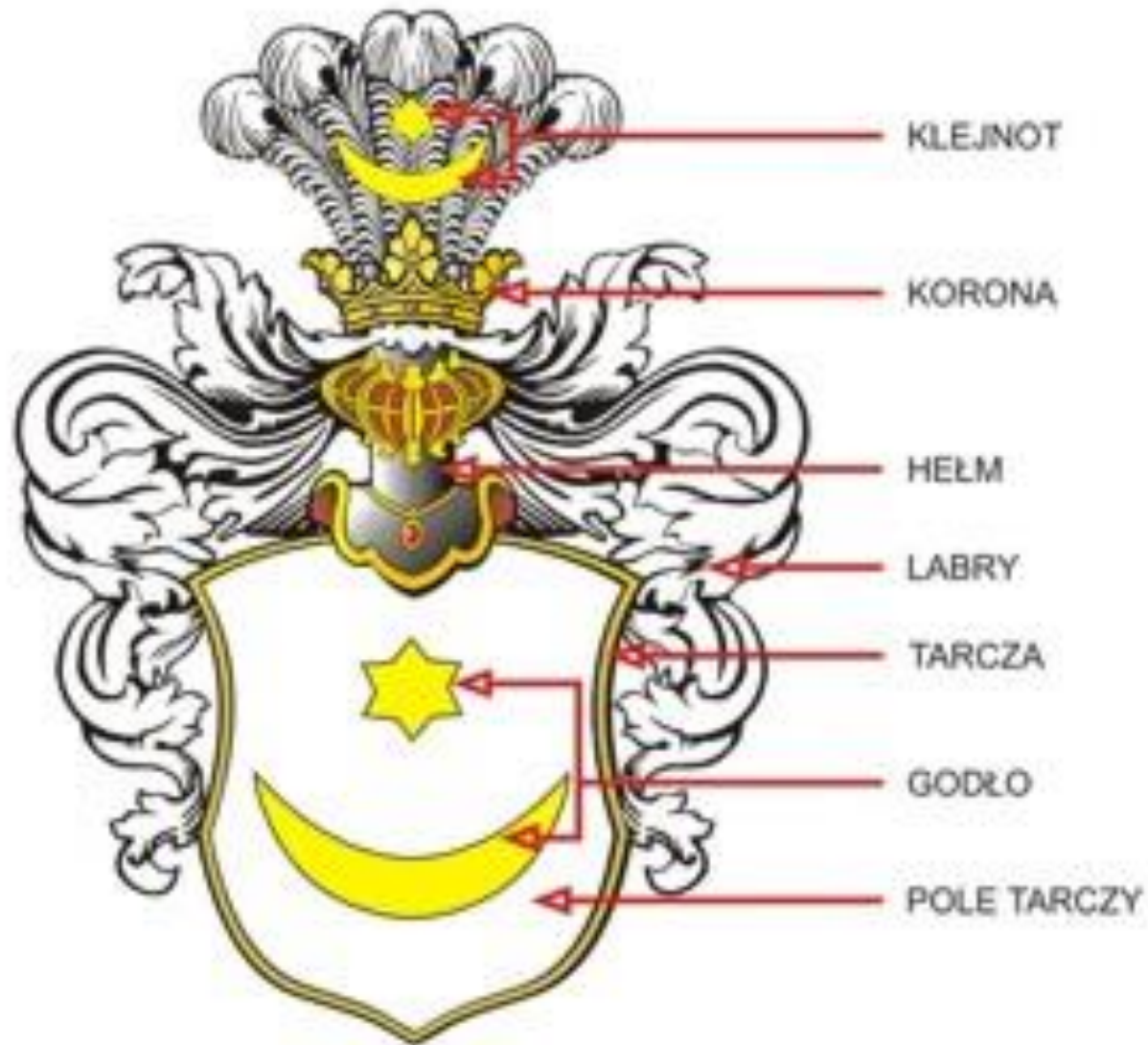
- * **honor**,
- * **wierność seniorowi**,
- * **obowiązek obrony chrześcijaństwa**,
- * **obowiązek pomocy słabszym**.

Herb – dowód przynależności do stanu rycerskiego

Budowa herbu

PODSTAWOWE ELEMENTY HERBU

Heroldowie

5. Stan rycerski.

3 Najważniejsze elementy **kultury rycerskiej** to:

- * **uroczyste pasowanie na rycerza,**
- * **turnieje rycerskie,**
- * **służba wybranej damie,**
- * **literatura rycerska (*chansons de geste*),**
- * **kult patronów rycerstwa.**

Pasowanie na rycerza

monf. bertun de quefcom chis breton garou

Le premier ple du coronement du Roy Phi & des
chies qui fist et de la mort de mes. Konl. core
deu et de gimes. Lors connestable de France
. Gues

Turnieje rycerskie

Rycerz i dama

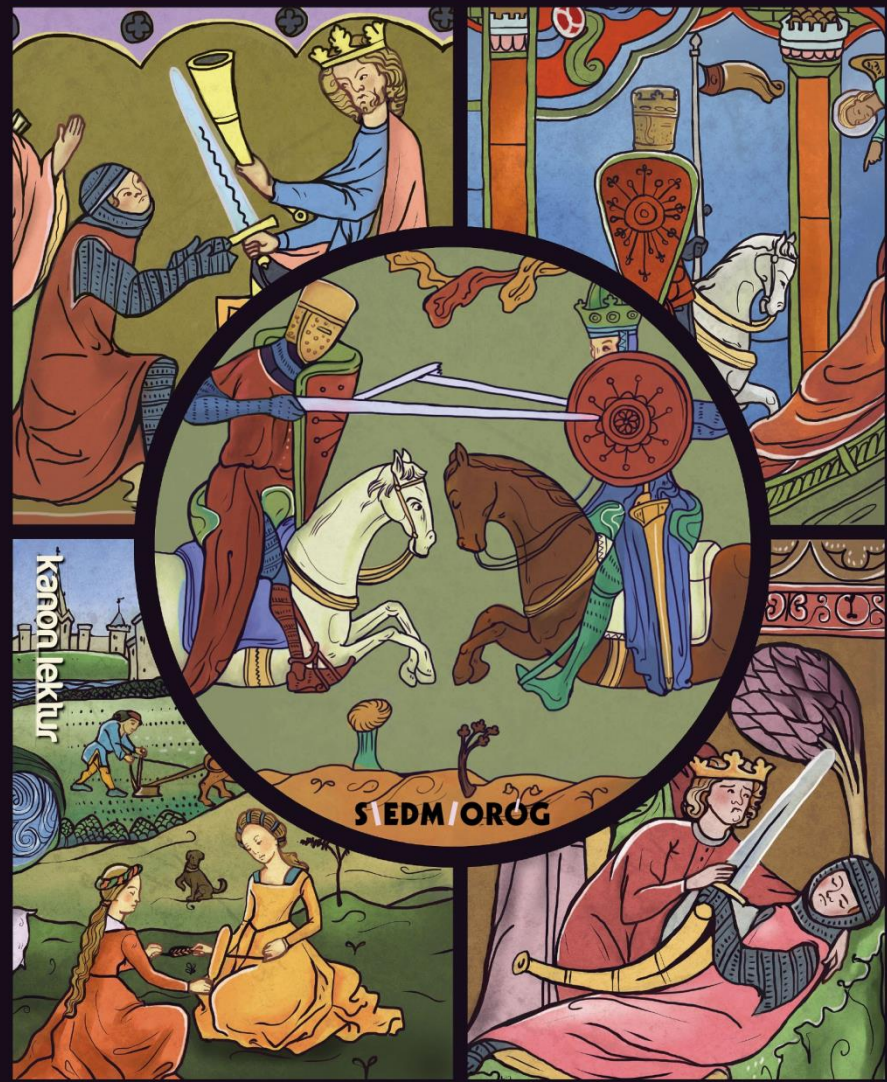

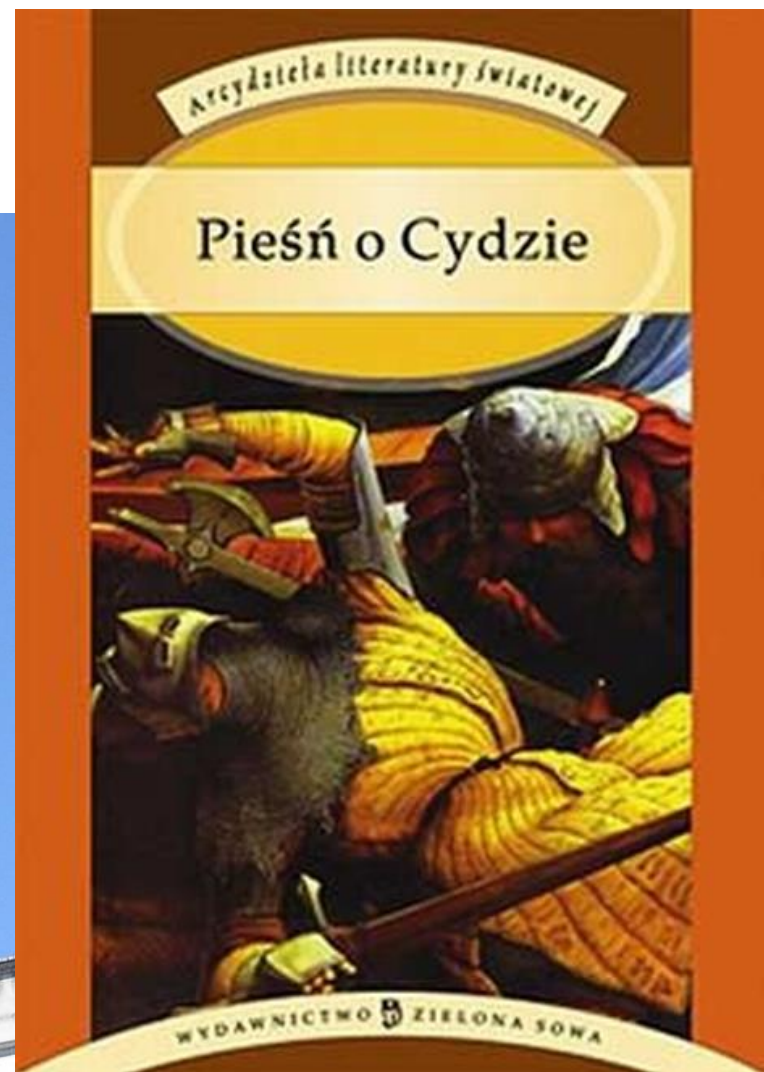
Chansons de geste

Pieśń o Rolandzie

Dzieje Tristana i Izoldy

Św. Michał Archanioł

Św. Jerzy

Św. Maurycy

